

روان‌شناسی زنان

سهم زنان در تجربه بشری

تألیف

جانت شیپلی هاید

دانشگاه ویسکانسین - مدیسون

ترجمه

د. اکرم خسته

عضو هیئت پژوهشکده زنان

دانشگاه الزهراء

انتشارات ارجمند

انتشارات ارجمند

جانت شیبلی هاید

روان‌شناسی زنان

ترجمه: دکتر اکرم خسته

فروست: ۶۴۳

ناشر: انتشارات ارجمند

صفحه آرا: زهرا اسمعیل‌نیا

مدیر هنری: احسان ارجمند

سرپرست تولید: حبیب‌الله بازغلی‌پور

ناظر چاپ: سعید خورشید

چاپ: سماتنگ، صحافی: ساسان

چاپ پنجم (چاپ اول ناشر)، شهر ۱۳۹۹، ۴۴۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۴-۴۹۶-۳۲۳-۰

این اثر، مشمول قانون حمایت از مؤلفان و همکاران و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پیش از عرصه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

www.arjmandpub.com

سرشناسه: هاید، جانت شیبلی، Hyde, Janet Shibley
عنوان و نام پدیدآور: روان‌شناسی زنان / تألیف جانت شیبلی هاید؛ ترجمه اکرم خسته.

مشخصات نشر: تهران: ارجمند، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۶۱۶ ص، قطع: وزیری.

شابک: ۰-۳۲۳-۴۹۶-۹۷۸-۹۶۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: زنان -- روان‌شناسی Women--Psychology

شناسه افزوده: خسته، اکرم، ۱۳۳۳ - مترجم.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵/۲۹۹HQ۱۲۰۶

رده‌بندی دیویی: ۱۵۵/۶۳۳

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۵۳۱۳۹

مرکز پخش: انتشارات ارجمند

دفتر مرکزی: تهران بلوار کشاورز، بین خ کارگر و ۱۶، پلاک ۱۳، تلفن ۸۸۹۸۲۰۴۰

شعبه مشهد: ابتدای احمدآباد، پاساژ امیر، انتشارات مجد، تاش، تلفن ۰۵۱-۳۸۴۴۱۰۱۶

شعبه رشت: خ نامجو، روبروی ورزشگاه عضدی، تلفن ۰۱۳-۳۲۳۱۰۰۰

شعبه بابل: خ گنج‌افروز، پاساژ گنج‌افروز، تلفن ۰۱۱-۳۲۲۷۶۴

شعبه ساری: بیمارستان امام، روبروی ریاست، تلفن ۰۹۱۸۰۲۰۰۹۰

شعبه کرمانشاه: خ مدرس، پشت پاساژ سعید، کتابفروشی دانشمند، تلفن ۰۸۱-۳۷۰۸۲۰۴۴

بها: ۹۵۰۰۰ تومان

با ارسال پیامک به شماره ۰۲۱۸۸۹۸۲۰۴۰ در جریان تازه‌های نشر ما قرار بگیرید:

ارسال عدد ۱: دریافت تازه‌های نشر پزشکی به صورت پیامک

ارسال عدد ۲: دریافت تازه‌های نشر روان‌شناسی به صورت پیامک

ارسال ایمیل: دریافت خبرنامه الکترونیکی انتشارات ارجمند به صورت ایمیل

یادداشت مترجم

روانشناسی زنان، یک گرایش تخصصی در چارچوب گرایش روانشناسی است که از محتوی، پژوهش و نظریه کافی برخوردار است. امروزه روانشناسی زنان بر پایه درخشانی از سه دهه پژوهش معاصر استوار است و آینده روشن و نویدبخشی را براساس این بنیان، بنا نهاده است. یکی از جالب توجه ترین جنبه های روانشناسی زنان این است که بخشی از حیطه های میان رشته ای مطالعات زنان است. بدین ترتیب در این رشته فرصت ها و امکانات غنی وجود دارد که رشته و توسعه در سایر رشته ها یادگیری حاصل کند و رشته های دیگر را نیز به نوبه خود بهره مند سازد.

جای خالی کتابی که بتواند به عنوان منبع علمی در زمینه روانشناسی زنان مورد استفاده قرار گیرد، نگارنده را تسریع به ترجمه این کتاب کرد. از مزیت های مهم کتاب پشتوانه نظری، مفهوم سازی و روش شناختی بسیار قوی آن است. این کتاب درباره زن بودن نگاشته شده است و زنان را از جنبه های مختلف زیست شناختی و فیزیولوژیک، فرهنگی و اجتماعی بررسی کرده است. به علاوه، با دیدگاه مبتنی بر روش تحول شناختی و عاطفی، زنان را از دوره جنینی و از بدو تولد تا سالمندی با مردان مقایسه کرده است و بر مسائل روانشناسی و بهداشت جسمانی و روانی زنان تأکید کرده است و برخی از خواهی زنانی، که تاکنون کمتر به آن پرداخته شده است، از جمله رفتار جنسی زنان را مورد مطالعه قرار داده است. فصل روانشناسی مردان، از ویژگی های بارز کتاب است. شناخت علمی از رفتار مردان نسبت به زنان، خصوصاً شناخت از اعمال خشونت آمیز جسمانی و کلامی و ارتباطی نسبت به زنان، می تواند وقوع این نوع رفتار را کاهش دهد و در اولویت های برنامه های پیشگیری قرار گیرد.

در این کتاب به علاوه، بر تجارب منحصر به فرد زن بودن تأکید شده است. نگارنده امیدوار است که این کتاب بتواند شناخت و درک عمومی را نسبت به زنان توسعه دهد و نیز درک و شناخت زنان را از خویشتن، افزایش دهد.

این کتاب می تواند به عنوان کتاب درسی در دوره های تحصیلات تکمیلی مطالعات زنان، مطالعات خانواده و نیز در دوره های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای روانشناسی بالینی و مشاوره به عنوان یک کتاب مرجع مورد استفاده قرار گیرد و به دلیل رویکرد پژوهشی آن می تواند انگاره های پژوهشی را برای پژوهش های زنان، ترغیب کند.

در فصل های مختلف کتاب، اگرچه بیش از هر چیز به شباهت های موجود بین زنان و مردان اشاره شده است، لیکن تأکید بر این که زنان روانشناسی خاصی دارند که متفاوت از روانشناسی

مردان است، نیز برجسته شده است؛ ضمن این‌که نشان داده شده تا چه حد تفاوت‌های موجود بین زنان و مردان برخاسته از کلیشه‌های فرهنگی و جامعه‌پذیری است و این تفاوت‌ها تا چه حد پایه و اساس واقعی دارند.

نکته مهم این است که تفاوت‌های واقعی موجود بین زنان و مردان به لحاظ فرهنگی نباید برحسب «برتری» و یا «کهتری»، مفهوم‌سازی شود. توزیع عادلانه قدرت و مسئولیت در خانواده و جامعه بدین معنی است که هیچ‌کس، اعم از زن یا مرد، نباید بر دیگری سلطه داشته باشد. روابط برابر بین زنان و مردان بهتر است همواره تشویق شود و رشد و شکوفایی فردی همه انسان‌ها، نسبت به سایر انواع توسعه، در اولویت قرار گیرد.

امروزه کسب شناخت و آگاهی برای زنان به صورت فلسفه زندگی در آمده است. زنان با افزایش آگاهی، موقعیتی قرار خواهند گرفت تا در عرصه‌های مختلف، با دانش و اطلاع کافی از تمام راه‌حل‌های موجود، دست به انتخاب بزنند و جهان را براساس اولویت‌های دیگری به جز اولویت‌های پدرسالار درک و بازنمایی کنند و به درک صحیحی از زن بودن نائل شوند و بین رشد و مسئولیت فردی و رشد و مسئولیت خانوادگی - اجتماعی تعادل برقرار سازند و بر هویت زنانگی خود بیایند و فرصت رشد و تحول تمامی ظرفیت‌های بالقوه خود را کشف کنند.

ا.خ.

پاییز ۸۳

یادداشت مترجم بر چاپ دوم

خوشبختانه پس از انتشار چاپ نخست این کتاب، شاهد استهلاک بسیار خوبی از جانب خوانندگان و صاحب‌نظران بوده‌ایم. این کتاب، در فاصله چاپ اول و دوم، به عنوان کتاب مرجع در دوره‌های تحصیلات تکمیلی رشته مطالعات زنان و سایر رشته‌های مربوط، در دانشگاه‌های مختلف تدریس شد و انگاره‌های مطرح شده در کتاب به رشد و گسترش هر چه بیشتر پژوهش‌های علمی گوناگون در این حیطه انجامید. همچنین این کتاب در نشریه‌های گوناگون معرفی شد و مورد توجه قرار گرفت. علاوه بر آن، توسعه جهانی مطالعات زنان و برپایی کنگره‌های بین‌المللی زنان در طی این دوره، همگی نشان‌دهنده اهمیت این رشته است. امروزه معلوم شده است که همسو با شباهت‌ها و همسانی‌ها، تنوع و تکثری نیز در میان زنان وجود دارد که بیش از هر نوع تأکیدی بر شباهت‌ها یا تفاوت‌های میان زنان و مردان، شناخت هر چه بیشتر آنان را فرامی‌خواند. امید ما بر این است که چاپ دوم کتاب بتواند این مهم را در حد خود به انجام برساند.

ا.خ.

بهار ۸۷

فهرست

۵	یادداشتی از مترجم
۷	پیش‌گفتار

فصل ۱. کلیات

۱۹	جنس، جنسیت و تبعیض جنسی
۲۰	آیا روان‌شناسی زنان وجود دارد؟
۲۲	چرا روان‌شناسی زنان مطالعه می‌شود؟
۲۴	خاستگاه‌های سوگیری جنسی در پژوهش روان‌شناختی
۳۹	نگاهی به پیش‌رو

فصل ۲. دیدگاه‌های نظری

۵۰	نظریه روان‌کاوی
۵۹	برداشت‌های گوناگون از موضوعی فرویدی
۶۵	زیست‌شناسی اجتماعی
۷۳	نظریه یادگیری اجتماعی
۷۹	مدل رشد و تحول - شناختی

۹۱	نظریه طرحواره جنسیتی
۹۷	نظریه‌های طرفداران حقوق زنان
۱۱۰	نتیجه‌گیری

فصل ۳. کلیشه‌های جنسیتی و تفاوت‌های جنسیتی

۱۱۶	کلیشه‌ها، تفاوت‌های واقعی و موضوع طبیعت - ترتیب
۱۲۳	کلیشه‌های جنسیتی، قومیت، و طبقه اجتماعی
۱۲۳	تفاوت‌های جنسیتی در برابر تفاوت‌های فردی
۱۲۵	فراتحلیلی
۱۲۸	رفتار پرخطر، بگوانه
۱۳۳	اعتماد به نفس
۱۳۵	فعالیت
۱۳۶	رفتار کمک کردن
۱۳۷	اضطراب
۱۳۸	همدلی
۱۳۹	رهبری
۱۳۹	فرا سوی کلیشه‌های جنسیتی: دو جنسیتی بودن
۱۵۰	مراحل رشد و تحول نقش جنسیتی
۱۵۲	نتیجه‌گیری

فصل ۴. جنسیت و زبان

۱۵۸	تفاوت‌های جنسیتی در کاربرد زبان
۶۴	زبان بدن: ارتباط غیرکلامی
۶۸	در زبان چگونه با زنان معامله می‌شود
۷۷	جنسیت و شیوه‌های مکالمه: برخی پیشنهادات عملی

فصل ۵. از دوران نوزادی تا سالمندی: رشد و تحول در سرتاسر عمر

۱۸۶	نوزادی
۱۹۰	کودکی
۱۹۶	نوجوانی
۲۰۳	آستانه بزرگسالی
۲۱۲	میانسالی
۲۱۵	سالمندی
۲۲۰	نتیجه گیری

فصل ۶. توانایی ها، پیشرفت، و انگیزش

۲۲۴	توانایی ها
۲۳۱	انتخاب درس ها: چگونگی اجتناب از درس های ریاضی
۲۳۵	سبک شناختی
۲۳۶	زنان و کامپیوترها: مرز جدید تفاوت های جنسیتی
۲۳۹	پیشرفت
۲۴۱	انگیزش پیشرفت
۲۴۱	داستان یک زن با قریحه: بثاتریس پوتر
۲۴۶	انگیزه اجتناب از موفقیت
۲۴۹	اسنادها: وقتی زنی موفق می شود، فقط خوش شانس است؟
۲۵۰	نتیجه گیری

فصل ۷. زنان و اشتغال

۲۵۴	کلیشه هایی درباره زنان و کار
۲۵۷	تبعیض جنسی در محل کار
۲۵۵	جنسیت، استحقاق و تفاوت دستمزد
۲۷۱	تفکیک مشاغل

۲۷۴	اشتغال و مسائل خانوادگی
۲۷۶	روان‌شناسی و سیاست عمومی؛ بحث مرخصی والدین

فصل ۸. زنان رنگین پوست

۲۸۶	مقدمه
۲۸۸	انتقاد قومی / فرهنگی از پژوهش روان‌شناختی
۲۹۰	میراث فرهنگی زنان رنگین پوست در آمریکا
۲۹۶	نقش‌های جنسیتی و قومیت
۳۰۴	آموزش
۳۰۸	مباحث شغلی
۳۱۰	مباحث بهداشت روانی
۳۱۳	طرفداری از حقوق زنان و زنان رنگین پوست
۳۱۴	نقش‌های جنسیتی و قومیت در معادله پربنده برنامه‌های تلویزیونی

فصل ۹. تأثیرات زیست‌شناختی بر رفتار زنان

۳۲۰	ژن‌ها
۳۲۲	هورمون‌های جنسی
۳۳۱	مغز
۳۳۶	نتیجه‌گیری

فصل ۱۰. روان‌شناسی و مسائل بهداشت در زنان

۳۴۰	جنسیت و بهداشت
۳۴۲	زنان و سیستم مراقبت بهداشتی
۳۴۴	قاعدگی
۳۶۱	یائسگی
۳۶۴	حاملگی و زایمان

۳۶۶	جلوگیری از آبستنی
۳۷۰	سقط جنین
۳۷۳	سرطان سینه
۳۷۶	زنان و اچ آی وی
۳۷۰	ایدز: چگونه زندگی یک زن را تغییر داد
۳۸۱	تجربه زنان از سندرم پیش از قاعدگی
۳۸۰	نتیجه گیری

فصل ۱۱. تمایلات جنسی زنان

۳۸۵	فیزیولوژی
۳۸۹	تصوّرات نادرست، تداوم
۳۹۱	برجستگی - G
۳۹۲	جنبه های روان شناختی
۴۰۱	جنسیت، نژاد و تمایلات جنسی
۴۰۲	اختلال های کارکرد جنسی و درمان آن
۴۰۸	شباهت های جنسی

فصل ۱۲. تعدی نسبت به زنان

۴۱۲	تجاوز
۴۲۴	زنان کتک خورده
۴۳۳	مزاحمت جنسی
۴۳۷	زنا یا محارم
۴۴۵	نتیجه گیری

فصل ۱۳. زنان و مسائل بهداشت روانی

۴۴۸	نسبت های جنسیتی و بهداشت روانی
-----	--------------------------------

۴۴۹	افسردگی
۴۵۳	الکل‌یسم و سوءاستفاده دارویی
۴۵۶	اختلال‌های تغذیه‌ای
۴۶۷	تبعیض جنسی و روان‌درمانی
۴۷۳	چگونگی کاربرد درمان‌های سستی در زنان
۴۷۷	درمان‌های جدید برای زنان
۴۸۱	سمت‌گیری‌های نوین

فصل ۱۴. روان‌شناسی مردان

۴۸۹	نقش‌های مردانه
۴۹۲	دیدگاه روان‌شناسی نسبت به مردان و مردانگی
۴۹۷	یک دیدگاه نوین: فشارهای جنسی
۴۹۸	رشد و تحول در طول زندگی
۵۱۲	مردان رنگین‌پوست
۵۱۸	مسائل بهداشتی
۵۲۲	رفتار جنسی مردان
۵۲۷	نتیجه‌گیری

فصل ۱۵. بازنگری و دورنماها

۵۳۰	پژوهش‌های آتی
۵۳۵	بازنگری طرفداری از حقوق زنان
۵۴۰	نقش‌های آینده زنان
۵۴۷	واژه‌نامه
۵۵۵	کتاب‌شناسی
۶۰۳	نمایه